

Motion till riksdagen

1987/88:Bo31

av Erling Bager m. fl. (fp)

med anledning av prop. 1987/88:48 om beräkning av låneunderlag för bostäder m. m.

I propositionen föreslås vissa förändringar i reglerna för de statliga bostadslånen. Regionala kostnadsskillnader skall beaktas på ett nytt sätt. Den s. k. ingångsvärdesbelåningen begränsas. Reglerna för räntebidrag på underliggande kredit förändras. Dessutom meddelar regeringen sin avsikt att höja nivån i det nuvarande schablonsystemet för beräkning av produktionskostnader med 6 %, att dela upp det s. k. TOG-beloppet i tre olika belopp, att successivt avveckla lägestilläggen på tre år samt att slopa anknytningen av länsbostadsnämndernas kostnadsprövning till de s. k. överkostnaderna.

De statsfinansiella effekterna på helår beräknas bli ökade utgifter på sammanlagt 75 milj. kr.

Folkpartiets grundsyn

Folkpartiets mål är en fungerande bostadsmarknad där de boende har valfrihet mellan olika lägenhetstyper och upplåtelseformer. Viktiga steg på denna väg är en ökad satsning på bostadsrätter, ett stopp för utslagning av smålägenheter, en mer varsam ombyggnadsverksamhet och åtgärder som bidrar till en ökad rörlighet. Det är också viktigt att olika upplåtelseformer har likvärdiga boendekostnader. I dagens läge är det dessutom angeläget att öka nyproduktionen för att komma över den bristsituation som råder i många kommuner och som bl. a. har drabbat många ungdomar och flyktingar.

Den nuvarande bostadspolitiken bygger främst på omfattande subventioner och regleringar. Denna politik har inte visat sig framgångsrik.

Subventionerna utgör en hård belastning på statsbudgeten och bidrar därmed till att hålla skattetrycket högt. De utgör en omotiverad konsumtionsstyrning. Effekterna blir ofta att vissa bostadstyper gynnas och andra missgynnas på ett godtyckligt sätt. Subventionerna bidrar dessutom till att byggkostnaderna pressas upp. Därtill kommer att de ofta kan kapitaliseras bl. a. vid försäljningar och vid svarta lägenhetsaffärer.

Tvärtemot vad som ibland påstås har subventionerna ingen positiv fördelningseffekt. De är ganska jämnt fördelade på olika typer av inkomsttagare. Däremot bidrar de till de regionala obalanserna genom att särskilt omfattande subventioner, som betalas av alla skattebetalare, utgår till de expansiva tätorterna. Det innebär en omfördelning av resurser från skattebetalare i glesbygd till storstadsområdena. Detta är en alltför sällan uppmärksamman men mycket allvarlig svaghet i det nuvarande subventionssystemet.

Folkpartiet anser därför att bostadssubventionerna skall minskas och

åtgärder vidtas för att åstadkomma ett mindre komplicerat och styrande regelsystem på olika områden inom bostadspolitiken, inte minst låne- och räntebidragssystemet.

Ny schablonnivå och kostnadsprövningen

Summan av regeringens åtgärder och förslag innebär en ökning av bostads-subventionerna, även om effekterna inte kommer att synas under innevarande budgetår. Som framgått ovan motsätter vi oss en sådan politik.

Den höjning av schablonnivån med 6 % som regeringen aviserar – i avvaktan på en noggrannare granskning av arbetsgruppens förslag till nya schablonbelopp – beräknas leda till ökade utgifter med 110 milj. kr. Motiven för detta är dock redovisade på ett utomordentligt knäpphändig sätt.

Som bostadsministern framhåller i proposition 1986/87:48 kan det ifrågasättas om räntebidragen även i framtiden skall stiga i takt med byggkostnaderna. I stället borde räntebidragen begränsas och beräkningen starkt schabloniseras. Samtidigt kan man lätta på kostnadsprövningen vid långivningen ytterligare och låta byggherren ta ett ökat ansvar för kostnadskontrollen. En sådan modell skulle begränsa subventioner och detaljstyrning samt ge en klarare ansvarsfördelning mellan staten och byggherren.

Vi föreslår därför att propositionen avslås i denna del och att riksdagen hos regeringen begär nya förslag i enlighet med vad som anförs i motionen.

Lägestilläggen

Vi ser positivt på regeringens förslag att slopa lägestilläggen. Enligt folkpartiets uppfattning bör de som åtnjuter förmånen av att bostaden har ett attraktivt läge också betala för detta, inte få sin förmån subventionerad av andra. Vi noterar vidare att regeringen på denna punkt medger att subventioner kan verka prisdrivande, en iakttagelse som också borde påverka regeringens bostadspolitik i övrigt.

Vi har dock svårt att förstå motiven för att regeringen frångått arbetsgruppens förslag och i stället vill avveckla lägestilläggen under tre år. Det är ju nu trycket på de centrala lägena är starkt och överhettningen tydlig. Vi föreslår därför att lägestilläggen slopas beträffande preliminära lånebeslut som fattas efter den 1 januari 1988.

Regionala kostnadsskillnader

Regeringens förslag innebär att det skall ankomma på regeringen att bestämma på vilket sätt regionala kostnadsskillnader skall beaktas vid beräkning av byggkostnader. Regeringen avser att med något undantag följa arbetsgruppens förslag. Detta innebär ökade subventionskostnader med 35 milj. kr.

I linje med vad vi ovan anfört motsätter vi oss en ökad subventionering.

Det är, som statens institut för byggnadsforskning framför i sitt remissvar, tekniskt svårt att spegla kostnadsskillnader med ett ortskoefficientsystem. Förslaget om buffertzoner belyser dessa svårigheter.

Det finns därför anledning att begränsa systemet med ortskoefficienter. Det bör i princip bara omfatta Norrlands inland. Riksdagen bör därför med avslag på regeringens förslag begära ett nytt förslag med denna inriktning. I avvaktan på detta förslag bör nuvarande regler gälla.

Räntebidrag och lån för ingångsvärdet vid ombyggnad

Enligt folkpartiets uppfattning är det på sikt bättre att begränsa ombyggnadsverksamheten med hjälp av ekonomiska styrmedel än med administrativa s. k. rambegränsningar. Regeringens förslag till begränsning av den s. k. ingångsvärdebeläningen är ett steg i rätt riktning. I en partimotion med anledning av regeringens proposition om vissa ekonomisk-politiska åtgärder begär folkpartiet förslag om begränsade räntebidrag vid ombyggnad. Vi hänvisar till denna motion.

Hemställan

Med hänvisning till ovanstående hemställer vi

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anføres om minskade bostadssubventioner,
2. att riksdagen med avslag på regeringens proposition i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anføres om ökad schablonisering vid beräkningen av räntebidrag och en begränsning av räntebidragen,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anføres om en ytterligare uppluckring av kostnadsprövningen,
4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anføres om slopande av lägestilläggen,
5. att riksdagen med avslag på regeringens förslag i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anføres om de regionala kostnadsskillnaderna.

Stockholm den 24 november 1987

Erling Bager (fp)

Karl-Göran Biörsmark (fp)

Siw Persson (fp)

Ingrid Hasselström Nyvall (fp)